

מדינת ישראל

משרד החינוך

שימוש דו-תכליתי במקלטים – הנחיות משרד החינוך

1. משרד החינוך, בתיאום ובכפוף להנחיות פיקוד העורף, מתיר שימוש דו-תכליתי במקלטי המוסד החינוכי במטרה לאפשר שימוש בהם גם לצרכים פדגוגיים וחברתיים, ועל ידי כך לשפר את תחזוקת המקלט באופן שוטף.

2. יש לזכור כי התפקיד העיקרי של המקלט - הוא לספק הגנה, וכל שימוש אחר - הוא שימוש משני. לפיכך, אין להביא לכך שפעילות כלשהי תסתור או תפריע לייעודו של המקלט. קיימת הבנה כי בחלק ממוסדות החינוך, המתפתחים/הצומחים, הברירה היחידה לאפשר מענה לפעילות חינוכית נוספת הוא המקלט, אך יחד עם זאת צריך לקחת בחשבון את הכללים המפורטים בסעיפים הבאים.

3. הנחות יסוד לשימוש במקלט דו-תכליתי

א. חוק התגוננות אזרחית: המקלט נבנה לפי חוק ההתגוננות האזרחית, ומיועד בראש ובראשונה למלא את צורכי הביטחון וההגנה. לכן, כל שימוש בו מותנה בהסכמת הגופים המופקדים על ההגנה האזרחית:

פיקוד העורף והרשות המקומית.

- ב. חוק הג"א מסמיך את הרשויות המקומיות להעניק טופס אישור לשימוש דו-תכליתי במקלט (ראה טופס בהמשך).
- ג. חל איסור שימוש במקלט / מרחב מוגן תקני ככיתת אם.
- ד. חל איסור לעשות כל שינוי פנימי במקלט (מחיצות, חיפויים וכדומה).
- ה. חל איסור מוחלט להשתמש במקלט כמחסן ציוד.
- ו. חל איסור לאחסן במקלט חומרים דליקים, רעילים או נפיצים.
- ז. חל איסור לפגוע במקלט או במרכיבי מיגון שבו (קירות, דלת, חלון וכדומה) לצורך התאמתו לשימוש דו-תכליתי.

מדינת ישראל

משרד החינוך

ח. חל איסור להציב במקלט ריהוט, ציוד כבד וכדומה, שאין יכולת לפנותם

אלא על ידי אנשי מקצועי וסבלים:

- (1) ציוד וריהוט חריג בהיבטי משקל וגודל - כדוגמת פסנתר כנף, כספת וכו'.
- (2) ארונות אחסון וגניזה.
- (3) ספריות בהן מותקנות כונניות ספרים במרכז המקלט.
- (4) חדר כושר בו מותקנים מכשירים, שלא ניתנים לפירוק אלא על ידי חברה מקצועית.
- (5) מעבדה המחייבת מיתקון שולחנות ותשתית, שאינה ניתנה לפירוק אלא על ידי חברה מקצועית.

4. לאילו מטרות מותר להשתמש במקלט כדו-תכליתי?

א. הפעילות המתאימה לשימוש דו-תכליתי במקלט, לדוגמה:

- (1) כיתת ספח עם ריהוט בסיסי (שולחן וכיסא לתלמיד).
- (2) פעילות חוגים אחרי שעות הלימודים עם ציוד ואביזרים הניתנים לפינוי מהיר.
- (3) פעילות תרבותית וחברתית של הרשות (מועדון תנועות נוער, קשישים וכדומה).
- (4) בית כנסת / בית מדרש עם ריהוט קל.
- (5) משחקה לילדים וטניס שולחן.
- (6) ועוד...

5. מהם הכללים והתנאים להפעלת מקלט כמקלט דו-תכליתי?

- א. השימושים יותנו באפשרות החזרת המקום למקלט בשעת חירום, ובהקפדה על שמירת תקינות המקלט.
- ב. המקלט צריך להיות יבש תמיד, מאוורר כיאות, פטור מריחות ובעל ריהוט, הניתן לפינוי מהיר.
- ג. הציוד הקבוע והרהיטים לא יתפסו יותר מ- 20% משטח המקלט.
- ד. תכנית פינוי - הציוד והריהוט יפונו תוך 4 שעות מהכרזת מצב הכן / היערכות לשע"ח על פי תכנית פינוי, שתיקבע מראש על ידי מנהל המוסד והרשות המקומית.

מדינת ישראל

משרד החינוך

- ה. המקלט יצוייד בציוד לחירום על פי תקנות הג"א וחוזר מנכ"ל שע"ח משרד החינוך, ויאוחסן במקום נעול ושמור.
- ו. חובה להתקין תאורת חירום.
- ז. אישור בתוקף של הרשות המקומית לשימוש דו-תכליתי במקלט אשר ימצא אצל רכז הביטחון הבית ספרי.
- ח. **שימוש במרחב מוגן תקני**, המוגדר והמתוכנן בפרוגרמה מלכתחילה לשימוש דו-תכליתי בחדרי ספח או עבור שימוש אחר כדוגמת חדר מורים וכדומה.
6. **פינוי הציוד והריהוט** ♦ כל מנהל מוסד חינוכי יתכנן מראש את שיטת הפינוי לצורך קבלת האישור על פי הכללים הבאים:
- א. **מי מפנה** ♦ לקבוע אחראי לפינוי וצוות לפינוי (מבוגרים ותלמידים) בהתאם לכובד ומשקל הציוד.
- ב. **לאן מפנים** ♦ לקבוע מקום אליו יפונה הציוד.
7. **דגשים למרחבים מוגנים בגני הילדים**
- א. בחלק מגני ילדים המרחב המוגן משמש **כמחסן**.
- ב. נדרש לקחת בחשבון שמנהלת הגן וצוותה יצטרכו סיוע חיצוני לפינוי הגן, ולתת את הדעת לכך ברשות המקומית, ולהגדיר זאת מראש.
- ג. מומלץ לרשויות **לתקצב מחסן חיצוני** על מנת לעמוד בהוראות, ולא להעמיד את הגננת בפני מבוכה ואי מילוי הוראות החוק (הנקודה הזו עולה על ידי חלק ממנהלות הגן).
- **לתשומת לב הרשויות!!** ניתן להסתייע בתקנת שע"ח 04 של אגף הביטחון / משרד החינוך (תקנה 04 לשעבר).
8. פיקוד העורף רשאי לבטל או לצמצם רישיון כללי לגבי מקלט ספציפי, וכן לאסור השימוש במקלט.

פיקוד העורף

סמל
הרשות המקומית

אישור שימוש דו-תכליתי במקלט מוסדות חינוך

1. הריני מאשר/ת שימוש דו-תכליתי במקלט:

לשימוש דו תכליתי:

2. שם המוסד החינוכי:

3. סמל מוסד:

4. תוקף האישור על פי המוגדר בחוק ל- 3 שנים ובכפוף לתנאים והנחיות פקע"ר והרשות המקומית החל מהתאריך _____.

שם _____ תפקיד _____ רשות מקומית _____